

35
PRAWDA

47/414/11
TYGODNIK

POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

WYDAWANY I REDAGOWANY

PRZEZ

Aleksandra Świętochowskiego.

Rok 1883.

WARSZAWA.

Nakładem Abonentów „Prawdy.”

W DRUKARNI KAROLA KOWALEWSKIEGO KRÓLEWSKA Nr. 23.

1883.

Дозволено Цензурою.
Варшава 16 Декабря 1883 года.

100.795
171

7639
100

SPIS RZECZY.

Artykuły polityczno-społeczne.

	Str.
Walka o byt I. Praca	1
II. Socjologia szlachecka	13
III. Klasyfikacya wyznaniowa	37
IV. Patenty obywatelstwa	72
V. Przystosowywanie się p. A. S.	85
Gambetta umarł	2
Stronnictwa w Radzie państwa i polityka Koła polskiego p. J. Z.	8, 16
Jubileuszowy podarek	25
Nieustające przymierze	49
Balamutwa p. A. S.	61
Imy? p. Kewerę	74
Niebezpieczne zboczenia	97
Albo — albo p. A. S.	98
Złote usta	109
Ewangelizacya p. T. T. Jeża	110
Czarna reka	121
Wychodźstwo poznańskie	122
Wolność słowa p. Kew.	133
Z pod rąbka zasłony	145
Amnestyonowani	157
Taktyka egoizmu klasowego p. P.	158, 172
Odpowiedź na krytykę p. A. S.	169
Na grobie sprawy p. J. K. P.	170
Kłatwa rabinów p. K. I.	171
Bił dla miłoty	181
Liść z bankructwa p. A. S.	193
Wiedeńsko-austriackie święto p. A. H.	194
Prace polityczne	203
Ruch wsteczny	205
Zarys i jednej nocy p. J. L. P.	205
Pierwsze ziarno p. I. K. Potockiego	207
Socjalizm francuski p. P.	208
Prawdopodobne rozwiązanie	217
Radesne nowiny	229
Okres złodziejski p. N.	241
Kłótnia zasad	242
Wstęp do reformy p. S. C.	243
Sprawdzony poseł p. J. L. P.	245
Przed wystawą	253
Plan potrzeby p. I. K. Potockiego	254
Nie udało się p. J. L. P.	255
Z wielkiego procesu p. Cz.	256
Polityka krawiecka p. P.	257
Liść i potęga duchowa	265
Ugi manifestu	266, 278
Swoi i obcy	277
Groźna kłótnia p. J. L. P.	279
Likwidacya zbankrutowanej firmy	289
Nowy bóg Stańczyka p. L.	290
Im proces ten lepiej	301
Percepcja p. P.	313
Nowy plan restauracyi społecznej p. J. L. P.	318
Obfity polów p. J. L. P.	325
Włóczękarzy p. S. C.	337
Sędzi ożeski p. S. C.	349
Przedmiot obywatelska p. T. T. Jeża	350
Brak w tył	361
Nowoczesny dopływ antisemityzmu	373
Dwie miary i dwie wagi (Supiński) p. J. L. P.	374
Szkola z rodziną	385
Protest rusiński p. J. L. P.	387
Tęka Nieczul p. J. Z.	388, 402, 413
Kłamstwo i prawda	397
Roczny rachunek sądu	398
Tanie czynielnictwo p. P.	409
Stosunki społeczne w Austrii	411
Nie czerwona	421
Przytyczek do statystyki moralności p. J. L.	422
Na wiosnę	433
Jeszcze jeden cios p. P.	446
Urodzaj na kaczkę	457
Rozpoczęte partye	458
Czy też to warto? p. M. K.	466
Przedza maligny p. J. L. P.	469
Eksploatacja wobec nauki p. J. Nussbauma	474
Syndykat literacki	481
Tratnie i pszczoły	493
Fundusz użyteczności ogólnej p. P.	494
Bez rady	505
Antisemityzm p. T. T. Jeża	505
Znana chmura	517
Niezbyt cenny komentarz p. A. S.	518
Słowianofilska spowiedź	529
Komunizm, socjalizm i antisemityzm p. L. Gum- płowicza	530
Uroczystość Lutra	541
Ruch i antisemityzm p. K. Dunina	544
Czeska uroczystość narodowa	553
Przebiegi spisu jednolitego p. St. Budnika	553, 570

Poruszone koło	565
Nowa fala p. J. K.	566
Dążności i teorye p. L. Gumplowicza	567
Abonenci roczni	577
Z wędrówki do Canossy	589
Gangrena handlu p. J. K.	590
Istota własności p. L. Gumplowicza	591
Dwa hasła	601
Reforma sądowa w guberniach litewsko-biało- ruskich p. P.	602
Państwo i prawo p. L. Gumplowicza	603
Zamknięcie roku	613
Konstytucjonalizm galicyjski p. J. L. P.	614

Filozofia.

(Rozprawy i sprawozdania).

Pojęcia monistów i pozytywistów o życiu p. M. W.	7, 19, 31
Dwaj współcześni mesjasze p. A. J. C.	29
Pesymizm i etyka p. N. H.	51, 66, 78, 90
Choroby pamięci (T. Ribot) p. L. Wolberga	64
Litré i pozytywizm p. K. T.	86
Feliks Bogacki. Istota zjawisk psychicznych p. J. W. D.	92
Psychologia wielkich ludzi p. N. Hirszbanda	103, 124
Łódzia z Bytonia. Filozofia praktyczna p. N. H.	104
Reforma logiki p. A. P.	148
Krytycyzm i empiryzm p. N.	159
Objęcie religijny p. M. W.	175, 187
Zadania państwa p. N. H.	218
Renard. Czy człowiek ma wolną wolę p. J. L.	224
Przeglądowe prace filozoficzne p. T. T. Jeża	257
Dr. A. Skórkowski. Rys nauki o śmierci p. J. Potockiego	283
Szczęście wobec pesymizmu (Paulhan) p. J. Ko- tarbińskiego	285, 297, 307
S. Smolikowski. Filozofia wyzwolenia p. D.	308
H. Spencer. Szkice filozoficzne p. J. W. D.	309
Społeczne kierunki w teorii i w życiu (Pozyty- wizm) p. L. Straszewicza	473, 482, 499, 507, 521 531, 545
Nieśmiertelność człowieka p. W. G.	500
Nieśmiertelność człowieka p. J. W. D.	523, 534
H. Spencer. Szkice p. Wisn.	512
Cztery kazania p. N. H.	582
Nawrócenie p. I. W. Dawida	593
Próba psychologii p. I. W. Dawida	604

Nauki przyrodnicze.

(Rozprawy i sprawozdania).

S. Kramsztyk. Wiadomości początkowe z fizyki p. W. G.	8
Prądy nowoczesnej biologii p. J. Nussbauma	53, 66
Zjazd górników p. J. Potockiego	75
Pod wodzą Darwina p. J. Potockiego	332
Odezwa p. J. Rostafińskiego	359
T. H. Huxley. Wykład biologii praktycznej	417
Wyrażanie się w rozwoju p. J. Nussbauma	509

Nauki lekarskie.

(Rozprawy i sprawozdania).

Otrucie wysokożowe (Rothe) p. L. W.	28
Dr. Łuczkiewicz. Wykład popularny o błednicy p. L. W.	140
Dr. S. Kościński. Słownik lekarzów polskich p. dr. J. Polaka	175
Grzybek choleryczny p. T.	513

Etnologia.

(Rozprawy i sprawozdania).

Słowianie i teutonowie (E. Marbeau) p. T. T. Jeża	26
Odwołanie zasług islamizmu p. B. N.	186
O powabach gry p. A. J. Cohna	188
Religia ludów nieucywilizowanych p. T. T. Jeża	195, 211
Dr. Polak. Wychowanie dzieci u rozmaitych na- rodów p. P.	405
Walka ras p. Ad. J. Cohna	423, 435, 449

Historja.

(Rozprawy i sprawozdania).

Badania historyczne: S. Smolka. Szkice histo- ryczne. O. Biernacki. Rolay praskie; dr. Antoni J. Nowiński. Kresowe p. Sm.	55
---	----

Ks. Witkowski. Rok 1573 w dziejach i historyo- grafii narodu polskiego. Wiadomość history- czna o rodzie Świnków	223
Józef Łaski, Jan Sobieski, jego rodzina i towa- rzysze broni p. Wł. Smolińskiego	428
Broniewski. Tablice graficzne do dziejów Euro- py p. L.	236
Głos francuski o wyprawie wiedeńskiej p. K. T.	429, 450
Pawiński Adolf. Źródła dziejowe tom XII i XIII; Polska XVI wieku pod względem geografi- czno-statystycznym; Wielkopolska p. Sm.	428
N. Liubowicz. Istoria reformacji w Polsce p. Wł. Smoleńskiego	606
Mikołaj Dyakowski, pokojowiec króla Jana III, Dyaryusz wiedeńskiej okazji roku 1683; J. Łoski Jan Sobieski, jego rodzina, towarzysze broni i współczesne zabytki; Józefa de la Vergi poety hiszpańskiego tryumfy orła i za- cienienia księżycy p. Sm.	618

Gospodarstwo społeczne.

(Rozprawy i sprawozdania).

S. Markiewicz. Pierwsze letnie kolonie u nas p. A. J. C.	21
Kółka włościańskie p. A. Bossakiewicza	95
Spółki rolne p. A. Bossakiewicza	141
W sprawie spółek rolnych p. Stamirowskiego	165
Monopol asekuracyjny p. Pi.	182
Na ratunek lasom p. L.	183
Bank włościański p. A. Bossakiewicza	184
Kasa adwokatów	200
Ukryty wróg p. C.	241
Badania ekonomiczne (Iwaniukow i St. Jevans) p. J. L. P.	241
Pod uwagę p. Wiat.	241
Jak żywi się, mieszka i podróżuje robotnik p. Cz.	241
Inspekcje fabryczne	241
Ruch ekonomiczny (E. Lavelaye zasady ekono- mii politycznej) p. Wścieklicę	319
Prawa fabryczne i położenie robotników w za- chodniej Europie p. dr. A. Zlotnickiego	330, 341
J. Kański. Rys statystyczny miasta Piotrkowa p. K. P.	353, 367, 379
E. Jankowski. Sad przy chacie p. Wiat.	379
Stanisław Skrzyński. Stan obecny robotnika wiejskiego w Galicji p. K. P.	379
W obronie pracy małoletnich p. K. P.	379
Żelazne prawo p. Wścieklicę	410, 424, 434
Dzierżawne cyrografy	448
Podatek procentowy	470
Fantazje ekonomiczne p. P.	519
Drobieństwo ziemi p. J. L. P.	542
L. Cossa. Początki ekonomii politycznej p. Wścieklicę	542
Adolf Weissblat. Przegląd porównawczy naj- główniejszych cyfr dotyczących budowy i eks- ploatacyi kolei żelaznych p. L.	584

Pedagogika.

(Rozprawy i sprawozdania).

Reforma szkolna w Szwajcarii p. dr. A. Zio- tnickiego	4, 18
W obronie przyrodników p. J. Potockiego	82
O szkołach rolniczych p. J. Potockiego	10
H. Wernie. Pierwszy rok nauki systematycznej p. A. J. C.	241
Próbież oświaty p. F. S.	241
Nauka rachunków	241
O liceach żeńskich we Francji p. T. T. Jeża	241
Nowa postać nauczania w Anglii p. K. T.	241
Góra i mysz (z powodu wydawnictwa Macie- rzy) p. J. L. P.	241
Wydawnictwa ludowe p. L.	241

Językoznawstwo.

Ostatni głos doradcy w sprawie pisowni pol- skiej p. A. G. Bema	241
Nasza Babel	241
J. Maleczyńska. Nauki stylu i składni p. Wisn.	241

Monografie literackie.

Słowansky sbornik. Lužica p. S. Ramutta	241
Z. Bardyński. Towarzystwo	241
B. N.	241

edmioclecie szkoły głównej (A. Kraushaar) p.	Str.
K. Dunina	101
ycz Modrzewski. O poprawie Rzeczypospolitej	
p. E. Dylewskiego	114
aturalizm powieściowy wobec anarchii war-	
szawskiej p. J. Freudenthona	261, 271
teratura ukraińska p. Wiatko	355, 364
dziejów oświaty p. A. G. Bema	362
oria i technika powieści (Spielhagen) p. H.	
B.	451, 510
oda Polska (Karpeles) p. A. J. Cohna	543

Belletrystyka.

Główny. Gwiazda kalendarz	8
Goldsmith. Noworocznik warszawski	9
W. Piast. O zmiroku	9
Anczyz. Duch puszczy p. A. C.	9
Węgierski. Pisma p. A. S.	20
ntologia obca	20
Pol. Mohort	20
Słowacki. Lilla Veneda	20
Pape Carpentier. Powiastki i nauczki dla	
dzleci	45
rażak rocznik	45
Prószyński. Gość kalendarz p. A. J. C.	45
wer. Walka o byt p. A. J. C.	80
Sobieski. Wspomnienia dawnego studenta;	
Z. Sarnecki. Różni ludzie p. H.	80
owe przekłady starych poematów p. J. Karło-	
wicza	139, 151, 163, 176
onard Sowiński. Petro p. M. B.	140
gliński. Humor w panu Tadeuszu p. M. B.	162
Nussbaum. Leon i Lajb p. A. J. Cohna	174
rasicki. Dzieła	175
biór autorów rzymskich	175
reckfuss. Oberża pod gwiazdą	188
azyliżek. Skrzydła p. M. B.	211
Grudziński. Poezye p. B.	236
Włodzimierz Wysocki. Laszka p. M. B.	248
ólef Kuczyński. Poezye p. B. B.	248
wa bukiety poetyczne p. H.	268, 282
owe p. M. B.	273
arol Kalinowski. Pamiętnik mojej żołnierki	
na Kaukazie p. M. B.	308
an Kochanowski w wydaniu pośmiertnem p. A.	
Bema	329
Gloger. Marzenia samotnika p. M. B.	345
ausyn Swiderski. Pisma humorystyczne p. J.	
L. P.	345
owe p. M. B.	417
zeskie przekłady polskich utworów p. S. K.	452
Stanisław Wolski. Dziś i wczoraj; B. Grabow-	
ski. Drugi raz; Dzieła Schillera p. Wisn.	512
Przyborowski. Najazd o cześnikównę. Ma-	
alena p. Wiat.	547
ryiel. Syn przemytnika p. A. Sygietyń-	
ego	594

Powieści.

rzy spotkania p. Ostoję	2, 14, 26
żkice wiejskie: Wojtkowa, Narzeczeni	38
Ignac p. X. X.	86
ec Szymona p. G. de Maupassanta	50
awiony charakter p. Świętopełka Czecha	62
kiego osioł p. J. Browna	74
anie p. Maksa Nordau	98, 110
gent pana Lolo p. Ch. Epheyre	122, 134
Trudny wybór p. M. Jokaya	146
Stary żart p. Ostoję	158, 170
urza w zaciszu p. S. Hurbana	182, 194, 206, 218
	230, 242
oza Seguína p. A. Daudeta	254
ancelista magistratu p. W. Gomułickiego	266, 278
ezór zimowy p. Waleryę Marrené	290, 302
obowa p. X. X.	314
żonkowie Mistres-Skaggs p. Bret - Harte'a	326
	338, 350, 362
wód p. Guy de Maupassanta	374
owieść o Janku szewckim synie p. J. Wierz-	
bickiego	386, 398, 410, 422, 444, 446, 458
autny koniec p. Stanisława Starzyńskiego	430
hia p. Ch. v. Klipsteina	455
wspomnienia p. C. Z.	470, 482, 494
wyrobni p. Ostoję	518
estament Alego p. W. Okońskiego	530
ona p. W. Okońskiego	566, 578, 590
obrazem p. Ostoję	602
p. J. Niemira	614

Myśli oderwane

soła nauka p. F. Nietschego	506
ięgi ksiąg	542, 554

Poezya.

Do zalotnej p. Maryana Bohusza	45
Z antologii włoskiej: Giacomo Leopardi. Scherzo;	
Antonio Guislaioni. Jęki i jęki, Epizootia, Mał-	
żeństwo, Skutek i przyczyna tłumaczył Wi-	
ktor Gomułicki	92
Galilaei vicisti p. Maryana Bohusza	104, 128
Po śmierci p. W. Gomułickiego	142
Praktyczny p. Maryana Bohusza	362
Wiersz do Adama Mickiewicza p. Juliusza Sło-	
wackiego	380
Niewydany wiersz J. Słowackiego	585

Życiorysy, Studya i Wspomnienia pośmiertne.

Ludwik Blanc p. K. T.	5
Gambetta p. K. T.	14
Józef Szujski p. A. S.	77
Włodzimierz Barwiński p. Nalewajkę	88
W. A. Maciejowski p. G. B.	89
Ryszard Wagner p. L.	90
Ryszard Wagner p. J. Karłowicza	112, 126
Karol Marx p. D.	134
Schutze-Delitsch p. W. Wścieklicę	219
Śpiewak nerwów p. F. Z.	221
Sny i widzenia Słowackiego p. H. Biegeleisena	222
Zapomniany a szlachetny p. J. P.	267
Piotr Alibiedynski	267
I. Turgeniew p. T. Krajewską	280, 295, 355
Seminarzysta myślący p. T. T. Jeża	303
Stanisław Trembecki p. A. G. Bema	338
Władysław Ludwik Anczyz p. K.	376
Franciszek Miklosich p. J. F. Gajslera	415
I. Turgeniew (nekrolog)	443
J. Baudouin de Courtenay p. J. F. Gajslera	464
Z życia Z. Krasińskiego p. H. B.	571, 579

Korespondencje.

Kronika rosyjska p. Samo	19, 115
Jaselska krakowska p. Prawdzica	30, 137, 209, 378
	463
Z Francji p. K. T.	38, 101, 135, 147, 231, 284, 390
Z Galicji p. Rewerę	41, 122, 185, 246, 302, 343, 366
	403, 437, 476, 511, 559
Z Heidelberga p. J. Karłowicza	42, 78, 138, 197, 247
	316, 391, 415, 475, 487, 497, 533, 583
Dwa nieszczęścia	50
Z Czerwonej Rusi p. Nalewajkę	54, 270
Z Czerwonej Rusi p. Rewerę	486
List Jeża	61
Współczesny ruch religijny w zachodniej Eu-	
ropie p. dra A. Złotnickiego	230, 249, 260, 272
Uroczystość muzyczna w Kolonii p. J. Karłowi-	
cza	258
Wystawa szwajcarska p. dra A. Złotnickiego	292
Wiec rusinów haličkih p. Nalewajkę	315
Kongres dziennikarzy w Zurychu p. dra A. Złot-	
nickiego	328
Wycieczka do Alzacji p. J. Karłowicza	343, 356
	368, 380
Na Ischii	383
Międzynarodowe sądy polubowne i neutralność	
p. T. T. Jeża	459
Z świątecznych dni Krakowa p. Prawdzica	484
Listy petersburskie p. W. Z.	485, 496, 571
Zjazd literatów i artystów w Krakowie p. Praw-	
dzica	495
Elewatory (Petersburg) p. W. Z.	520
Kongres robotniczy w Anglii p. K. T.	555
Nowinki genewskie p. T. T. Jeża	560
W łonie Austrii (Wiedeń) p. Cz.	614
Zmiana polityki ekonomicznej (Paryż) p. J. W.	618
Listy petersburskie p. W. Z.	618

Odczyty.

(Sprawozdania).

Matuszewski. O ubiorach, strojach i modzie;	
prof. Sokołowski. O mecenasach sztuki i nauk	
za Zygmunta III; prof. Kalicki. O Karolu	
Szajnosze p. K. B.	114
Święciecki. Z parnasu angielskiego	127
R. Wierchlejski. O stanowisku kobiet wobec	
ustaw obowiązujących p. K.	128
W. Gerson. Stosunek kultury do sztuk pięknych	142
W. Dzieduszycki. O stoikach, sceptykach i epi-	
kurejczykach p. J.	162
Wykłady o Rafaelu. Struve. Ogólne znaczenie	
Rafała w rozwoju sztuki; Gerson: Technicz-	
ny rozwój talentu Rafała p. J.	189
Wykłady przyrodnicze p. M. B.	212

Czasopisma.

Wiestnik Jewropy p. C. K.	8
Biblioteka Warszawska (styczeń i luty) p. C.	14
Ateneum (styczeń i luty) p. A. J. C.	149
Ateneum (marzec i kwiecień) p. H.	224
Biblioteka Warsz. (marzec i kwiecień) p. N. H.	236
Biblioteka Warszawska (maj i czerwiec), Ate-	
neum (maj i czerwiec) p. N. H.	320
Ateneum (lipiec, sierpień, wrzesień) p. N. H.	524
Biblioteka Warszawska (lipiec, sierpień, wrze-	
sień p. N. H.	548
Ateneum (październik, listopad, grudzień) p. N. H.	607
Biblioteka Warszawska (październik, listopad,	
grudzień) p. N. H.	619

Podróże.

Z gór p. A. S.	404, 414, 427
Podróż naokoło świata młodego Smilesa p. P.	405

Malarstwo.

Merwart. Sara; Szyndler. Dramat w Seraju; Al-	
chimowicz. Karliński; Moniuszko. Napad krzy-	
żaków; A. Gieryski. W altanie; Owidzki.	
W parku; Malecki. Wnętrze pracowni malar-	
za; Witkiewicz. Pod lasem; Rynekiewicz. Opu-	
szczony; Makart. Abundantia i Leda; Aksent-	
owicz. Studium; Fałat. Popielec p. M. K.	44
Siemiradzki: Jaskinia piratów; Zmurko: W upo-	
jeniu p. A. Sygietyńskiego	150
A. Gieryski p. A. Sygietyńskiego	174
Józef Chełmoński p. A. Sygietyńskiego	174
Chorowidz p. A. Sygietyńskiego	186
E. M. Andrieu p. A. Sygietyńskiego	210
Kalejdoskop artystyczny p. A. Sygietyńskiego	535
	557, 581
Z Francji (Wystawa) p. Ad. Sz.	546

Polemika.

Nieprawda p. A. S.	116
O prawdę p. S. Kontkiewicza	156
O prawdę p. J. Potockiego	167
W sprawie zapisu Sierakowskiej	180
Sine ira p. A. G. Bema	491
O prawdę p. W. Dębickiego i Wł. G.	551
Porządek z chaosu p. Wł. Gosiewskiego	574
O prawdę p. L. Straszewicza	622

Teatr.

H. Ibsen. Podpory społeczeństwa p. S. K.	9
Występy Cocquelin'a. Z. Mellerowa. Straduje.	
W. Koziembrodzki. Zawierucha p. S. K.	33
Z. Mellerowa. Kto winniejszy p. S. K.	68
K. Kaszewski. Tancerka p. S. K.	163
Feuillet. Dwa światy. Drobizgi p. S. K.	200
Zgon gabinetu teatralnego p. K. S.	326
Sardou. Nowa firma. Augier. Zaraza	406
Bałucki. Dom otwarty. Abrahamowicz. Ciurkie-	
wicz czy Dziurkiewicz. Występy p. Wisnow-	
skiej we Lwowie p. S. K.	430
Bałucki. Gęsi i gąski p. S. K.	465
E. Legouvé. Anna de Kervillier p. W.	572
Jordan. Stomiany człowiek p. Sg.	595

Liberum veto.

Fejleton stały z Warszawy p. Posła Prawdy.	
--	--

W perspektywie.

Fejleton stały prowincjonalny p. M. Bohusza.	
--	--

Tydzień polityczny.

Sprawozdanie stałe.	
---------------------	--

Cudze głosy.

Rubryka stała.	
----------------	--

Kronika bieżąca.

Regestr stały.	
----------------	--